

חינוך טכנולוגי-הומניסטי

ארבעה דפוסים למידה והוראה

יורם הרפז

כנס 25 שנה לרשת עתיד

בשפה יש מילה אחת - "למידה";
בחיים יש למידות רבות.

החינוך הטכנולוגי-הומניסטי בגרסה
שלנו מטפח ארבעה דפוסי למידה;
ומכאן - ארבעה דפוסי הוראה.

טקסונומיה של למידה והוראה:

הכרת הטכנולוגיה = ✓

למידת מיומנויות + הוראת הדגמה ותרגול

הבנת הטכנולוגיה = ✓

למידת מושגים והקשרים + הוראה לשם הבנה

המצאת הטכנולוגיה = ✓

למידת יצירתיות + הוראה מטפחת יצירתיות

הכוונת הטכנולוגיה = ✓

למידת ערכים + הוראה דיאלוגית

מיומנות:

דפוס עשייה

מהיר ומדויק

דרגות בהתפתחות השליטה

שלבים ברכישת מיומנויות

1. **מתחילים** – חסרי ניסיון; צמודים לכללים.
2. **מתקדמים** – רוכשים ניסיון; מגלים שהכללים אינם מספיקים; מחפשים כללים נוספים.
3. **כשירים** – מנתחים את המצב; עושים תכנית; לוקחים אחריות.
4. **מיומנים** – פועלים על פי אינטואיציה ורגישות להקשר.

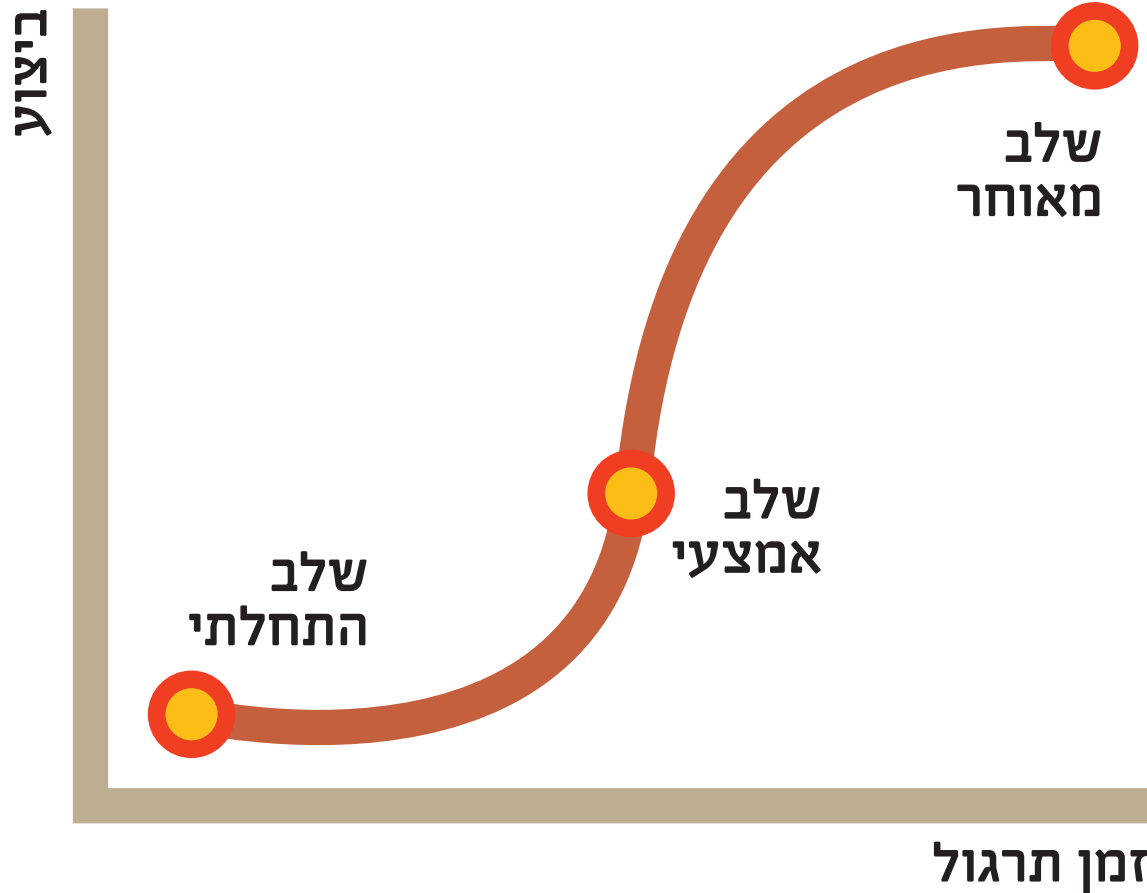
תרגול, תרגול, תרגול

תרגול יעיל (1) ממוקד ביעד או בקריטריון לביצוע מוגדרים; (2) ברמת האתגר הנכונה; (3) בכמות וברציפות מספיקות; (4) מקבל משוב מדויק.

- ✔ מטרת המשוב היא לעזור לתלמידים להגיע לרמת הביצוע המבוקשת; לציין מטרה, למקם ביחס אליה ולהציע מסלול (GPS).
- ✔ איכות המשוב נובעת מהתוכן (היעד, המרחק מהיעד, המסלול המועדף) ומהעיתוי (התלמיד מוכן לקבל אותו להפיק ממנו תועלת).

ההשפעה המשתנה של התרגול על הביצוע

הוראת מיומנויות: הדגמה ותרגול

הבנה:

יצירת זיקות בין מושגים (לרשת);
חשיבה עם ידע (לבצע)

הבנת כרישות

הבנה כביצוע

ארגון הידע המצוי: מקצוע או דיסציפלינה

דיסציפלינה אקדמית	מקצוע בית ספרי	ארגון ידע
		מאפייני יסוד
יצירת ידע חדש	מסירת ידע קיים	מטרת על
עבודת מחקר	בחינות בגרות	ביצוע לימודי מועדף
שאלות פתוחות	שאלות סגורות	מבנה השאלות
חפש מחלוקות ואזורי אי-ידיעה	בחר את הידע הבסיסי והמוסכם	כללים לבחירת הידע
מקורות ראשוניים	מקורות משניים	מקורות מידע
לקראת פחות נושאים בדיסציפלינה אחת	לקראת יותר נושאים ביותר מקצועות	פרישת הידע
ידע דיסציפלינרי	ידע שביר (אינרטי, ריטואלי, נאיבי; פרה-דיסציפלינרי)	איכות הידע
מתקרב לאמת, לשיקוף של המציאות	אמת, שיקוף של המציאות	תמונת הידע

ארגון הידע לצורך הבנה

ראוי להבין רעיונות גדולים. רעיונות גדולים הם רעיונות...

- ✓ עתירי **מובן** - מסבירים הרבה תופעות ומושגים;
- ✓ עתירי **ערכים** - מעצבי עמדות ורגישות מוסרית;
- ✓ עתירי **הנעה** - מעוררים הנעה ללמידה ולהבנה (מערערים ומהדהדים);
- ✓ עתירי **תרבות** - נובעים ממסורת רעיונית ובונים עליה;
- ✓ עתירי **נוכחות** - רלוונטיים למקרים ואירועים רבים בחיינו;
- ✓ עתירי **עשייה** - משפיעים על התנהגויות ופעולות.

הוראה לשם הבנה

לקראת שיעור, במהלך שיעור ובסוף שיעור:

1. נסח רעיון גדול מאוד שאתה רוצה שהתלמידים יבינו וחלק אותו לרעיונות גדולים;
2. הפק מהרעיון הגדול מאוד שאלה גדולה מאוד וחלק אותה לשאלות גדולות;
3. בנה את השיעור על שאלות גדולות המובילות לרעיונות גדולים - ערער והדהד;
4. נחש לפני השיעור ואתר במהלך השיעור אי-הבנות קבוצתיות ואישיות וטפל בהן באופן מתמשך ושיטתי;
5. כוון את התלמידים לביצועי הבנה ומשב אותם;
6. תן לתלמידים מטלות מאתגרות הבנה והערך אותן בהתאם לביצועי הבנה;
7. עצב אקלים של חתירה להבנה בכיתה.

המצאה:

יצירת מוצר או
רעיון מקורי ומועיל

תנאים להמצאה:

תשוקה (לחידוש בתחום
מסוים) + הבנה (התמצאות
בתחום) + הקשר תרבותי
(אקלים מאפשר המצאה)

הוראה מטפחת המצאה:

מודל + הסבר + יחסים + משוב

פיתוח עמדות ערכיות ורגישות מוסרית

מהטרונומיה -
להטרונומיה מופנמת -
לאוטונומיה

הוראה דיאלוגית סביב דילמות מוסריות מעולם הטכנולוגיה

תודה על ההשתתפות!

שאלות, הערות, מחאות...?

יורם הרפז

www.yoramharpaz.com

yorhar1@gmail.com